

PARTNERSCHAP TUSSEN GEMEENTEN, SCHOLEN
EN SPORTVERENIGINGEN

Samenwerken voor meer sport en bewegen

TEKST MARIJKE NIJBOER

Alle basisschoolleerlingen twee keer 45 minuten gym per week, door een bevoegde (vak)leerkracht: dat is de ambitie van het Plan van Aanpak Bewegingsonderwijs¹. Om daarbij praktische obstakels te overwinnen en ook het bewegen na schooltijd meer te stimuleren, heb je als school partners nodig. Hoe pakt de samenwerking met gemeenten en sportverenigingen uit? We nemen een kijkje in Groningen, Heerenveen en Delft.

Een vakleerkracht bewegingsonderwijs heeft een grote meerwaarde, ervaren scholen. Basisschool 't Kompas in Groningen beschikt sinds enige tijd over zo'n professional. Directeur Josha Veger: „Dat zorgt echt voor een kwalitatieve verbetering. De gymlessen zijn didactisch uitgeplozen en veel gedegen.“² Die kwaliteit doet er extra toe, vult de Groningse sportwethouder Paul de Rook aan, omdat je met bewegingsonderwijs alle kinderen bereikt. „Als overheid moet je juist aandacht hebben voor kinderen voor wie het lidmaatschap van een sportvereniging niet vanzelfsprekend is. Wij willen kinderen kansen geven om verder te komen in het leven. Sport en gezondheid zijn daar een belangrijk onderdeel van.“ Veel gemeenten investeren dan ook in vakleerkrachten bewegingsonderwijs. Heerenveen heeft bijvoorbeeld 6,5 fte aan gediplomeerde vakleerkrachten bewegingsonderwijs (ALO'ers) in dienst. Zij werken op 32 van de 33 scholen voor (speciaal) basisonderwijs. Groningen regelde eerst met een stimuleringssubsidie vakleerkrachten voor 't Kompas en 16 andere scholen waar kinderen een risico lopen op weinig beweging. Vorig jaar sprak de gemeente

middels een convenant met het onderwijsveld af om op alle scholen twee keer 45 minuten per week gymnastiek te laten geven door een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Scholen betalen het eerste uur en een kwart van het tweede uur; de gemeente betaalt de resterende 75%. De gemeente heeft hiervoor een structureel budget beschikbaar voor tien à vijftien jaar. John Wind, directeur-bestuurder van het Groningse schoolbestuur VCOG: „De gemeentelijke bijdrage zal de komende jaren niet toenemen. Willen we meer scholen een vakleerkracht geven, dan zal er dus meer van ons gevraagd worden. Wij vinden bewegen belangrijk, maar gunnen onze individuele scholen hierover een eigen standpunt omdat hun populaties verschillen. De keuze voor een vakleerkracht kan betekenen dat een school een grote groep niet kan splitsen. Dat is een lastige keuze voor directeuren.“

Ook buiten schooltijd

Samen stimuleren gemeenten, scholen en sportverenigingen dat kinderen ook buiten schooltijd sporten. Op 't Kompas geeft vakleerkracht Marjolein Wildeboer groep 3 tot en met 8 twee keer per

1 Dit komt voort uit het Bestuursakkoord primair onderwijs 2014.

2 Verschillende studies wijzen uit dat bewegingsonderwijs verzorgd door vakleerkrachten van betere kwaliteit is (Lucassen et al. 2012 en 2011, Stegeman 2007, Van Weerden et al. 2008). Scholen met een vakleerkracht bewegingsonderwijs beoordelen de kwaliteit van hun bewegingsonderwijs positiever dan basisscholen waar groepsleerkrachten het bewegingsonderwijs verzorgen (Lucassen et al., 2012). Vakleerkrachten gebruiken vaker een methode of handboek. Bovendien zouden leerlingen die les krijgen van een vakleerkracht, beter scoren op verschillende beweegtoetsen (Van Weerden et al. 2008: 149-150). Uit: <http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2750&m=1422883218&action=file.download>

week gym. Als combinatiefunctionaris heeft zij daarnaast, vanuit haar taken op school, samen met de sportverenigingen een sport- en spelnetwerk opgebouwd in de wijk waar alle kinderen van profiteren. Dit netwerk organiseert naschoolse sportactiviteiten.

In Heerenveen bieden sportverenigingen en studenten van CIOS en ALO verschillende sport- en spelevenementen aan. Zo organiseert de plaatselijke survivalvereniging jaarlijks een survivalparcours voor alle basisschoolleerlingen. De gemeente heeft een regierol bij deze sportimpulsen. „Sporten is goed voor de gezondheid van kinderen,” verklaart wethouder Jelle Zoetendal deze betrokkenheid. „Bovendien: sporten doe je samen en voor kinderen is het belangrijk dat ze 'erbij horen'. Maar wij kijken ook vooruit: als je al jong met sport in aanraking komt, zal je ook op latere leeftijd eerder aan sport doen.” Wethouder De Rook is erg gecharmeerd van de schoolsportverenigingen (zie kader). Deze bieden aansluitend op de schooldag een sportprogramma aan. „Ouders halen hun kinderen gewoon later op van school en dan hebben

ze een uur sport achter de rug.” Schoolbestuurder Wind prijst dit soort initiatieven, en vindt dat sportverenigingen en scholen in nog veel meer wijken en op meer manieren moeten gaan samenwerken.

Ieder z'n eigen invalshoek

De Rook: „Wij sloten een convenant af met de schoolbesturen, maar het werkt pas wanneer ook de afzonderlijke schoolteams bewegingsonderwijs echt belangrijk vinden en er werk van maken. Wij proberen weifelende scholen over de streep te trekken met het argument dat sport echt een belangrijke bijdrage levert aan de leerprestaties en sociale vaardigheden.” Zoetendal: „We hebben het onderwijsveld bewust vanaf het begin bij de plannen betrokken.” Scholen benaderen dit onderwerp vanuit hun eigen invalshoek, legt schoolbestuurder Wind uit. „Bewegen is maar een klein deel van wat er op school gebeurt. Wij vinden het heel belangrijk dat onze scholen goed aansluiten bij hun populatie. Die verschilt erg per school. Als het gaat om bewegen en gezond leven leggen wij meer prioriteit bij scholen in achterstandswijken. Daar hebben we met voorrang vakleerkrachten bewegingsonderwijs geplaatst.” Hij prijst de gemeente Groningen, die dit 'doelgroepenbeleid' ondersteunt. Dat had heel anders kunnen uitpakken, beseft hij: „Allerlei onderwerpen die raakvlakken hebben met het onderwijs, zoals accommodaties, sport en armoedebeleid, zijn ondergebracht bij verschillende wethouders. Maar

Judoproject in de gemeente Heereveen.

Foto: Menco van der Weg

de gemeente doet erg z'n best om de scholen op een integrale manier te ondersteunen."

Overbezette gymlokalen

Natuurlijk loopt niet alles van een leien dakje. De gemeente Delft, bijvoorbeeld, heeft buurtsportcoaches en betaalt mee aan de inzet van vakleerkrachten, maar kampt met een financieel tekort. Bert Klompmaker, directeur-bestuurder van schoolbestuur Librijn: „Scholen die twee keer 45 minuten gymnastiek per week overschrijden, krijgen een factuur voor huur van de gymzaal voor die extra uren. Dat kan een fikse nota opleveren. De gemeente is in dit soort dingen altijd ruimhartig geweest, maar nu gaat dat even niet. Ook als de betreffende gymzaal anders leegstaat, moeten we betalen. Helaas, de gemeente heeft momenteel geen geld om een eigen beleid te voeren."

Groningen kampt met een ander probleem: overbezette sportaccommodaties. De Rook: „Daarom kijken we of we het bewegingsonderwijs ook op andere plekken kunnen geven. Denk aan waterpolo, kanoën of een activiteit in het sportpark." De gemeente betaalt hiervan onderdelen, zoals bewegingsonderwijs in het zwembad. Groningen wil dat scholen ook een deel van de kosten voor hun rekening nemen.

Wat levert al die sportstimulering op? De Rook wijst op de positieve invloed op leerprestaties. Schooldirecteur Veger: „Wij zien dat kinderen veel plezier hebben in gym en dat het bijdraagt aan hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling." Zoetendal: „Door de inzet van de vakleerkrachten worden veel kinderen die niet sporten alsnog lid van een sportvereniging. Dat is voor ons de grote winst." ■

De schoolsportvereniging

De afgelopen jaren zijn veel sportverenigingen naar de randen van de stad vertrokken. De schoolsportvereniging, waarin gemeente, scholen en sportverenigingen samenwerken, brengt de sport terug naar de wijk. Gerda op het Veld van NOC*NSF: „De schoolsportvereniging is een dependance van de verenigingen, die kinderen laat sporten op of bij de school. Voor kinderen die wonen en leven in wijken zonder sportverenigingen is dat dé optimale mogelijkheid om in hun eigen omgeving te sporten." Vinden kinderen een van de sporten na de proeftrainingen leuk, dan kunnen ze overstappen naar de reguliere vereniging. De trainingslocatie blijft wel in de wijk, zodat de drempel om structureel te sporten wordt verlaagd.

Zie: www.schoolsportvereniging.nl